

USNESENÍ

Krajský soud v Brně – pobočka v Jihlavě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Mádra a soudců a Mgr. Leony Sukané a Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., ve věci

oprávněné: **SMART Capital, a.s.**, IČO 26865297
sídlem Hněvotínská 241/52, 779 00 Olomouc
zastoupená advokátem Mgr. Jirím Kňávou
sídlem Sokolská 536/22, 779 00 Olomouc

proti
povinné: **L.K.**, narozená dne xxxx
bytem xxxx

za účasti: **JUDr. Lukáš Jícha, soudní exekutor Exekutorského úřadu Přerov**
sídlem Komenského 38, 750 02 Přerov

o 17 900 Kč s příslušenstvím

o odvolání soudního exekutora, proti usnesení Okresního soudu v Třebíči ze dne 8. 10. 2018, č. j. 14 EXE 763/2012-34,

takto:

- I. Usnesení soudu prvního stupně se v napadeném výroku IV. **mění** tak, že JUDr. Lukáši Jíchovi, soudnímu exekutorovi Exekutorského úřadu Přerov se sídlem Komenského 38, 750 02 Přerov, se neukládá povinnost vrátit povinné na již zaplacených nákladech exekuce částku 17 387 Kč.
- II. Žádný z účastníků, ani soudní exekutor, nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Okresní soud v Třebíči označeným usnesením zcela zastavil exekuci nařízenou usnesením Okresního soudu v Třebíči ze dne 9. 7. 2012, č. j. 14 EXE 763/2012-13 (výrok I.), rozhodl, že žádná z účastnic nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.), pověřenému soudnímu exekutorovi nepřiznal náhradu nákladů exekuce (výrok III.) a konečně soudnímu exekutorovi uložil povinnost uhradit povinné částku ve výši 17 387 Kč na vrácení již zaplacených nákladů exekuce (výrok IV.). Soud prvního stupně rozhodoval na základě podání povinné ze dne 19. 3. 2018, jímž se domáhala částečného zastavení exekuce ohledně několika soudním exekutorem sepsaných movitých věcí. Soud prvního stupně nicméně po posouzení věci dospěl k závěru, že exekuce byla nařízena na základě nezpůsobilého exekučního titulu – rozhodčího nálezu rozhodce JUDr. Petra Jansy ze dne 6. 1. 2012, sp. zn. 9512/2011, který byl vydán na základě neplatné rozhodčí doložky, v níž absentuje transparentní určení rozhodce. S poukazem na relevantní judikaturu proto soud prvního stupně exekuci zastavil v celém rozsahu podle § 268 odst. 1 písm. h) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“). Výrok IV. soud prvního stupně opřel o ustanovení § 271 o. s. ř. a uložil soudnímu exekutorovi vrátit částku, která byla v průběhu exekuce zadržena na úhradu jeho nákladů.
2. Proti rozhodnutí soudu prvního stupně, a to konkrétně do výroku IV., podal odvolání soudní exekutor. Uvedl, že v průběhu exekuce byly vymoženy určité finanční prostředky a ke dni 9. 10. 2013 a 21. 2. 2014 došlo k převodu části vymožených prostředků (7 500 Kč a 2 965 Kč) na

náklady exekuce na podkladě příkazu k úhradě nákladů exekuce, jenž vydal soudní exekutor JUDr. Tomáš Vrána, který v té době exekuci vedl. Touto částkou ve výši 10 465 Kč však současný pověřený exekutor JUDr. Lukáš Jícha nikdy nedisponoval, a proto mu nemůže být uložena k vrácení. Dále soudní exekutor odkázal na svou argumentaci v jiných civilních řízeních a na judikaturu, podle níž není procesním nástupcem bývalého soudního exekutora JUDr. Tomáše Vrány ve smyslu § 107 o. s. ř. Soudnímu exekutorovi tudíž nemůže být uložena povinnost vracet náklady exekuce převedené v období, kdy nebyl soudním exekutorem a exekuci neprováděl a příslušné náklady tak ve svůj prospěch nezískal. Soudní exekutor proto navrhl, aby odvolací soud usnesení soudu prvního stupně zrušil nebo změnil tak, že JUDr. Tomáš Vrána je povinen uhradit povinné částku ve výši 10 465 Kč na vrácení již zaplacených nákladů exekuce a soudní exekutor JUDr. Lukáš Jícha je povinen uhradit povinné částku 6 922 Kč na vrácení již zaplacených nákladů exekuce.

3. Oprávněná ani povinná se k odvolání nevyjádřili.
4. Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno včas [§ 55c odst. 4 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, dále jen „e. ř.“], že bylo podáno osobou k tomu oprávněnou (§ 55c odst. 1 ve spojení s ustanovením § 36 e. ř.) a že směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je odvolání přípustné (§ 55c odst. 1 a odst. 3 e. ř. *à contrario*), přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně i řízení mu předcházející v rozsahu napadeném odvoláním a nakonec dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
5. Na tomto místě je třeba uvést, že odvoláním soudního exekutora bylo napadeno rozhodnutí soudu prvního stupně toliko ve výroku o povinnosti soudního exekutora vrátit povinné již zaplacené náklady exekuce, a tedy pouze v tomto rozsahu byl odvolací soud oprávněn věcnou správnost napadeného rozhodnutí přezkoumávat (§ 212 věta první o. s. ř.). V zůstávající části (ve výrocích o zastavení exekuce, o nákladech řízení ve vztahu mezi oprávněnou a povinnou a o nákladech exekuce (výroky I. až III.) zůstalo rozhodnutí soudu prvního stupně odvoláním nedotčeno, a je tudíž již pravomocné (§ 159, § 167 odst. 2 a § 254 odst. 1 o.s.ř. a § 52 odst. 1 e. ř.).
6. V exekuci obecně platí, že náklady exekuce platí soudnímu exekutorovi povinný (§ 87 odst. 3 e. ř.), soudní exekutor je pak vymáhá na základě příkazu k úhradě nákladů exekuce (§ 87 odst. 4 e. ř.). Jestliže tedy exekutor v průběhu exekuce na základě příkazu k úhradě nákladů exekuce tyto náklady (jejich část) vymůže, činí tak zcela legitimně, na základě řádného právního důvodu a nikoliv toliko zatím. K tomu, aby si vymožené a v příkazu k úhradě nákladů exekuce určené náklady ponechal, nepotřebuje již jakékoliv další rozhodnutí a ani následné zastavení exekuce na tom bez dalšího nic nemění. Ke zohlednění případné skutečnosti, že důvody zastavení exekuce byly na straně oprávněného, pak slouží postup dle § 271 věty druhé o. s. ř.
7. Odvolací soud ve své rozhodovací praxi již v řadě případů vyslovil závěr, že pokud exekutor během exekuce náklady exekuce či jejich část vymohl, může být v případě zastavení exekuce z důvodu na straně povinného rozhodnuto dle posléze zmíněného ustanovení zákona i o povinnosti exekutora vrátit již vymožené náklady exekuce povinnému (za současného zavázání oprávněného, aby exekutorovi náklady exekuce uhradil on). Tento závěr není ojedinělý, (viz k tomu např. odůvodnění rozhodnutí kárného senátu Nejvyššího správního soudu sp. zn. 15 Kse 5/2013 či článek Maxa, Hubert: Zastavení exekuce a postup dle § 271 OSŘ. Právní rozhledy. Ročník 2017, č. 13-14, s. 484-489). Takovou možnost nevyloučil ani Ústavní soud, naopak v odst. 31 odůvodnění nálezu ze dne 24. 2. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 5/14, k postavení exekutora poznamenal, že ve vztahu ke své přiznané odměně není v postavení orgánu veřejné moci, ale vystupuje jako účastník řízení, kterého lze soudním rozhodnutím zavázat povinností, aby povinnému vrátil, co mu na nákladech exekuce již zaplatil.
8. Jestliže pak zákon v určitém ustanovení zakotvuje, že soud „může“, obvykle pro jeho výklad platí, že není na volném uvážení soudu, zda tak učiní či nikoliv, ale že tak musí učinit, jsou-li pro

to splněny další zákonné podmínky. Tak je tomu i ve vztahu k ustanovení § 271 věty druhé o. s. ř., dle kterého je třeba obecně postupovat za situace, kdy k zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) došlo z důvodu zapříčiněného oprávněným. Odvolací soud však má za to, že tento postup, zvláště pak ve vztahu k nákladům soudního exekutora, nelze aplikovat mechanicky.

9. V posuzované věci dle názoru odvolacího soudu nelze přehlédnout skutečnost, že exekuce řadu let probíhala bez jakýchkoliv námitek povinné Pasivita povinné je přitom jednou z okolností, kterou dle aktuální judikatury Nejvyššího soudu je třeba zvažovat i při posuzování samotných podmínek zastavení exekuce pro nedostatek pravomoci rozhodce z důvodu neplatnosti rozhodčí smlouvy v důsledku zásadní kolize i „hlavní smlouvy“, od které se odvíjel hmotněprávní vztah účastníků, s dobrými mravy (viz usnesení z 6. 11. 2018, sp. zn. 20 Cdo 3844/2018). Odvolací soud tak dovodil, že pasivita povinné, která se po dlouhou dobu se nijak nebránila vymáhání pohledávky oprávněné exekutorem prováděnou exekucí, je okolností hodnou zvláštního zřetele, pro kterou za použití § 150 o. s. ř. nelze o vrácení již vymožených nákladů exekuce rozhodnout. Nejeví se nespravedlivým, aby náklady exekuce prováděné v době, kdy povinná proti tomuto nijak nebrojila, tedy do návrhu povinné na částečné zastavení exekuce, nesla i nadále povinná (což je konečným důsledkem skutečnosti, že jí tyto již vymožené náklady nebudou exekutorem vráceny). V této souvislosti lze konečně připomenout, že závěr, že ani v případě zastavení exekuce z důvodu na straně oprávněného nemusí být povinnému vždy přiznána náhrada nákladů řízení, zmínil již i Ústavní soud (usnesení ze dne 26. 2. 2019, sp. zn. I. ÚS 3883/18).
10. Současně měl odvolací soud za to, že při rozhodování o nákladech řízení a nákladech exekuce bylo namístě zohledňovat i další okolnosti představované skutečností, že oprávněná si nejméně po většinu doby provádění exekuce (tedy v době po vydání usnesení Nejvyššího soudu z 11. 5. 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010) mohla být vědoma, že exekuce probíhá na základě nezpůsobilého rozhodčího nálezu, a to tím spíše, že na rozdíl od povinné jako spotřebitelky je oprávněná subjektem, u něhož poskytování úvěrů tvořilo součást její podnikatelské činnosti (viz závěry vyslovené Ústavním soudem v nálezu z 12. 11. 2018, sp. zn. IV. ÚS 2778/17) toliko ve vztahu k nákladům řízení oprávněné a povinné. Tyto okolnosti však nepovažoval za významné při posuzování existence podmínek pro případné rozhodnutí o povinnosti soudního exekutora vrátit dříve vymožené náklady exekuce. Soudního exekutora nelze na rozdíl od oprávněné vinit z provádění exekuce na základě rozhodčího nálezu, který se posléze ukázal neplatným. Je sice skutečností, že podle § 55 odst. 5 e. ř. může být o zastavení exekuce rozhodnuto (exekucním soudem) i bez návrhu, k tomu však k tomuto bývá přistupováno za situace, kdy důvody pro zastavení vyjdou v průběhu exekuce najevo. V posuzované věci však k tomuto nedošlo. Povinná v době provádění exekuce podobnou námitku nevznesla. Skutečnost, že exekuce byla prováděna na základě rozhodčího nálezu, sama o sobě důvodem pro úvahy o zastavení exekuce nebyla, stejně tak nebyla z obsahu rozhodčího nálezu patrna neplatnost rozhodčího nálezu. Rozhodčí doložka pak s exekucním návrhem předložena nebyla, její předložení nebylo podmínkou pro nařízení exekuce.
11. Pokud tedy v dřívějším průběhu exekuce soudní exekutor vymohl na základě pravomocných příkazů k úhradě nákladů exekuce ze dne 3. 5. 2013, č. j. 103 EX 30670/12-23, ze dne 9. 10. 2013, č. j. 103 EX 30670/12-27, a ze dne 6. 10. 2016, č. j. 203 EX 30670/12-37, náklady exekuce v celkové výši 17 387 Kč a tuto částku si ponechal, měl odvolací soud za to, že tak učinil (v době před podáním návrhu na částečné zastavení exekuce) po právu a že v posuzované věci nebyly dány důvody, pro které by mělo být rozhodnuto o jeho povinnosti vrátit takto určené a vymožené náklady exekuce povinné. Odvolací soud proto změnil odvoláním napadený výrok IV. usnesení soudu prvního stupně tak, že soudnímu exekutorovi neuložil povinnost vrátit povinné na již vymožených nákladech exekuce částku 17 387 Kč.
12. S ohledem na výše uvedené není nutno blíže reagovat na odvolací námitky soudního exekutora. Přesto odvolací soud pro úplnost zdůrazňuje, že výše uvedené závěry nemění ničeho na již dříve vysloveném názoru odvolacího soudu (viz např. usnesení ze dne 13. 5. 2016,

č. j. 54 Co 220/2016-56, ze dne 12. 4. 2016, č. j. 54 Co 211/2016-82, nebo ze dne 14. 8. 2017, č. j. 54 Co 204/2017-99, která jsou soudnímu exekutorovi známa), že exekuce je od jejího zahájení až do okamžiku jejího ukončení (vymožením pohledávky oprávněného, včetně jeho nákladů exekučního řízení a též nákladů exekuce či jejím zastavením) jediným nedílným řízením, bez ohledu na to, kolik soudních exekutorů v ní působilo. Podle názoru odvolacího soudu jde o situaci obdobnou věci popsané v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2017, sp. zn. 20 Cdo 614/2017, v jehož odůvodnění se konstatuje, že v rozvrhovém usnesení není možné bývalé soudní exekutorce ukládat žádné povinnosti (vytvářet z ní nové „platební místo“) a tím na ni přenášet odpovědnost stávajícího soudního exekutora za rozdělení rozvrhové podstaty (byť stávající soudní exekutor nedisponuje s její částí). Analogicky tedy musí platit, že povinnost exekutora vrátit již vymožené náklady exekuce (vyplývající z § 271 o. s. ř.) nelze přenášet na bývalé exekutory (kteří se řízení již neúčastní), a to ani v případě, že sám žádné plnění nevymohl a nedisponuje s ním. Uvedený závěr lze podpořit rovněž odkazem na závěry vyjádřené v rozhodnutí kárného senátu Nejvyššího správního soudu sp. zn. 15 Kse 5/2013 a v rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 33 Cdo 5127/2007. Z tohoto pohledu pak (pokud v exekuci působilo více exekutorů) v případě, že při zastavení exekuce z viny oprávněného je rozhodováno o vrácení doposud vymožených nákladů exekuce povinnému (za současného závázání oprávněného, aby exekutorovi náklady exekuce uhradil on) nelze rozlišovat náklady exekuce vzniklé prvnímu či druhému (třetímu, čtvrtému, ...) v řízení postupně působícímu exekutorovi.

13. V projednávané věci tedy soudní exekutor JUDr. Lukáš Jícha bezpochyby není procesním nástupcem (ve smyslu § 107 o. s. ř.) bývalého soudního exekutora JUDr. Tomáše Vrány, nicméně nebýt důvodů zvláštního zřetele hodných popsaných výše, stíhala by jej z důvodu nedílnosti exekučního řízení povinnost vrátit povinné již vymožené náklady exekuce bez ohledu na to, kdy a kým byly v průběhu exekučního řízení vymoženy.
14. Výrok o nákladech odvolacího řízení vyplývá z ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., podle kterých by náhrada nákladů odvolacího řízení příslušela v tomto řízení zcela úspěšnému soudnímu exekutorovi, kterému však žádné takové náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Jihlava 3. dubna 2019

JUDr. Jaroslav Mádr v. r.
předseda senátu